

Burgundia, vulgo *Autun*) Episcopos nullatenus lebasavit proprii Regis sive gratia, sive metus; in hac enim Synodo Philippus communione fidelium excisus fuit, anno 1094.

2. Cum vero Rex nihilo fecius in contumacia persisteret, ipse demum Pontifex Urbanus in Galliam profectus alterum universale Concilium Claromonte apud Avernones coegit, in quo ducenti quinque Antistites confederunt, summo presidente Pontifice. In hoc rursus Philippus cum sua pellice Bartrada excommunicatus est anno 1095. ut testatur Bertoldus, Wilhelmus Malmeburienfis, & Sigibertus. Ipsa vero Regina Bertha jam e vivis procul a Regia excefferat, ut liquet ex Chronico Cœnobii Sancti Petri, Diocesis Senonensis, eisdem temporibus conscripto a Clario Monacho.

3. In Claromontano Concilio Urbanus Pontifex Christianos ad sacram in Palestinam expeditionem mirifice adhortatus est, Petri Eremitæ Galli, qui ex Palestina urgenda rei causa venerat, oratione commotus. Quo Clasio excitatus Occidens numerosissimos ad eam militiam fudit exercitus. Eo quippe in Concilio penitentia omnes sacra ejus belli expeditione commutatae sunt; Episcopi & Proceribus injunctum onus populos subiectos ad id bellum graviter exhortandi, ærumnas omnes longæ profectionis & militiae futuras in cumulatam nozarum omnium expiationem, & mortem, si contingat, cessuram in Martyrii gloriam. Induciæ bellorum inter Christianos ad plures annos compositæ. Receptis a terrarum Principibus militantium personis & bonis, donec a sacra expeditione reversi essent, ne quis litem intentare, aut facultates absentium invadere aut vindicare præsumeret sub excommunicationis eo ipso incurrendæ pœna, quæ non ante relaxari possit, quam ablata restituatur, & de illatis damnis congruere satisfiat.

4. Hac eadem in Synodo confirmatum fuit jus Primatus Archiepiscopo Lugdunensi supra quatuor Provincias, tam in Metropolitanos earum, quam in suffraganeos, scilicet in Lugdunensem, Rothomagensem, Senonensem, & Turonensem; qua de re decretum extat Urbani ad superius memoratum Hugonem Archiepiscopum Lugdunensem, qua auctoritate tum ipse, tum ejus futuri successores poturi sint.

5. Rem observatu dignam refert Urbanus Papa in tertio sermone, quem habuit in Concilio Claromontano: *Neque equidem (ait) in Ecclesia Jerosolymitana Deus hoc annuatim præmittit facere miraculum, cum in diebus Passionis sue extinguitur omnibus, & in Sepulcro, & in Ecclesia circumcirca luminibus, jubare divino lampades extinctæ reaccendantur.* Guibertus quoque Abbas Nongentinus, qui iisdem temporibus vixit, testatum reliquit, Philippum initio regni complures strumis morbidis solo contactu curasse; sed istud amississe Coronæ Franciæ adnexum privilegium, neque posthac, dum vixit, recuperasse, ex quo mores illius per luxuriam & incestuosos Bertradae amores in deterius versi sunt. Sed nunc Claromontani Canones discutiendi.

6. Can. II. *Quicumque pro sola devotione, non pro honoris vel pecunie adeptione, ad liberandam Ecclesiam Dei Jersusalem profectus fuerit, iter illud pro omni penitentia reputetur.*

Olim quidem Penitentibus interdicta erat militia, ut fidem facit Siricius Papa epist. ad Himericum Tarracoensem Episcopum cap. 5. sanctusque Papa Leo Magnus epist. 92. ad Rusticum Narbonensem Episcopum cap. 12. quæ est 2. editionis Quesnelianæ. Veruntamen apud Claromontanos Patres & insecuta Concilia, nec non apud supremam Apostolicam Sedem tanti habita fuit in Orientem expeditio, ad liberandos earum partium præsertim Palestinæ Christianos a Mahumetanorum impiorum tyrannide; prætereaque innumera clades, ærumnæ, labores, & expensæ, quæ tam longioquam excursionem & militiam comitabantur, penitentiarum usu receptarum severitatem longo intervallo excedere visæ sunt, ut ea commutatio abundantius pœnis omnibus canonicis quavis scelera posset expiare.

7. Can. IV. *Nec aliquis Clericus arma deferat. Et Apostolus, 2. Cor. 10. In carne ambulantes non secundum carnem militamus: nam arma militia nostra non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitiorum.*

Et sub Carolo Magno Capitulare Aquisgranense cap. 70. *Omnimodis dicendum est Presbyteris & Diaconibus, ut arma non portant, sed confidant magis in defensione Dei quam in armis.* Et Concilium Cloveshovie in Anglia sub Zacharia Papa ann. Chr. 747. *Interdicimus servis Dei, ut pompatico habitu, vel sago, vel armis utan-*

tur. Et Concilium Buvense in Hungaria presidente Philippo Legato Apostolico sub Nicolao Papa VII. anno Chr. 1279. celebratum, can. 11. *Districte precipimus, ne Sacerdotes, vel Clerici in quovis Ordine constituti, gladium vel cultellum, quod vulgariter dicitur bord, portant, nisi eis manifesti timoris causa ingruerit, nec tunc absque licentia Prælatorum portant.*

Can. IX. *Ut nullus Sacerdos, aut Diaconus, aut Subdiaconus, sed & nullus qui Canonicam (hoc est Beneficium Ecclesiasticum) habet, fornicationis sibi copulam adjungat. Quod si fecerit, a Canonica omnino arceatur.*

Can. XI. *Ut nulli filii concubinarum ad Ordines, vel aliquos honores Ecclesiasticos promoveantur, nisi monachaliter, vel canonicè vixerint in Ecclesia.*

Hic defectus natalium, de quo videndum cap. 1. de fil. presbyt.

8. Can. XII. *Ut nulli Clericorum liceat deinceps in civitatibus duobus duas præbendas obtinere, cum duos titulos non possit habere.*

Vide superius Concilii Nicæni II. can. 15. Maxime cum illius temporibus nullæ præbendæ sine ministeriis essent, quibus simul, præsertim duobus in vicem distantibus locis, satisfieri non poterat.

9. Can. XIII. *Ut omnis Clericus ad eum titulum, ad quem primum ordinatus est, semper ordinetur.*

Cavetur Nicænæ prioris Synodi can. 15. ne Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus in alteram transferatur Ecclesiam. Concilium Chalcedonense prohibet can. 6. nullum Clericum absolute ordinari, sed simul ministerio alicujus Ecclesiæ, vel pagi, vel monasterii designati, & aliter ordinati exercitium seu usum susceptorum Ordinum interdicit. Meminit Augustinus epist. 240. & 241. ad Severum Episcopum, docetque semel ordinatum etiam in minoribus clericum, qualis erat Ordo Lectorum, non modo alligari cuiuspiam destinatae ab Antistite ordinantæ Ecclesiæ, sed & jurejurando profiteri se inde injusti Ordinatoris ejusque successoris Episcopi nunquam discissurum: nec posse alterum qualemcumque alienum Episcopum absque prioris venia clericum illum sibi asserere, aut posteriores Ordines eidem conferre.

Can. XIV. *Ut nullus deinceps in una Ecclesia geminos honores habeat.*

10. Can. XVI. *Interdictum est, ne Reges, vel alii Principes aliquam Investituram de Ecclesiasticis honoribus faciant.*

Synodus Græcorum VIII. Œcumenica sub Hadriano secundo Pontifice, occasione Ignatii sanctissimi Constantinopolis Patriarchæ, folio ab Imperatore Michaelæ, suadente avunculo Barda, deturbati, & Photii in idem Patriarchale solium intrusi, can. 22. Anastasiana editionis anathemate ferit quoscumque laicos Principes, & quoscumque Optimates, qui propriæ potestatis abusu quemcumque citra canonicam & liberam electionem ad aliquem Episcopatum promoverint. Idem instauratus est canon anno 1080. in Concilio Romano adversus Henricum IV. Imperatorem can. 1. & 2. quo eodem Concilio abrogatum est eadem Henrico Imperium, & in Rodolphum Sueviæ Ducem translatum.

Can. XVIII. *Ut nullus Presbyter capellanus alicujus laici esse possit absque concessione sui Episcopi. Ut nullus Princeps Cappellanum habeat, nisi quem sibi Episcopus suus, aut Archiepiscopus procuratorem animæ delectum constituat.*

11. Can. XIX. *Ne laici decimam partem de laboribus suis retineant.*

Nota est vulgaris decimarum divisio in prædiales & personales, de quibus canon iste 9. & c. ad audientiam, & c. ad Apostolicam, & c. pastoralis, de decimis; atque mixtas, ut sunt festus animalium, c. non est, eod. titul. & c. quicumque, & c. omnes decimæ, 16. quest. 7.

12. Can. XXVIII. *Ne quis communicet de Altari, nisi Corpus separatim & Sanguinem similiter sumat, nisi per necessitatem, & per cautelam.*

Præceptum istud sub utraque specie communicandi Ecclesia haud multo post revocavit gravissimis adducta causis, & omnibus Missam actu non celebrantibus usum Calicis interdixit. Videri potest inferius eam in ream Con-

Constantiensis Concilii sessio 13. Potest etiam Canon iste Claromontanus intelligi, ut prohibens servari ulterius consuetudinem communicandi uno eodemque actu utramque Sacramenti speciem de cocleari, per quod intinctus Christi Sanguine panis Eucharisticus singulis exhibetur ore sumendus. Concilium Bracarense quartum anno Christi 675. can. 1. eos damnat, qui Eucharistiam vino madidam credunt populis porrigendam. Micrologus Gregorio Papæ VIII. *Ὁ ἕρως. Non est authenticum* (inquit cap. 29.) *quod quidam Corpus Domini intinctum pro complemento communionis populo distribuunt. Nam ordo Romanus contradicit.* Qui usus institutioni Christi repugnat, qui seorsim Corpus suum & Sanguinem discipulis in Cœna distribuit, nec alii intinctum panem dedit quam Judæ pro indicio proditiorum. Usus porro utramque speciem commiscendi frequentatur etiam nunc a Græcis jam inde a multis sæculis. Humbertus enim Sylvæ-Candidæ Cardinalis Episcopus, Leone Papa nono ad Constantinum Monachaicum Imperatorem Græcorum missus anno 1054. Nicetæ Pictorato Abbati, disputatione Constantinopoli cum eo habita, objecit peccari a Græcis hac in re contra ritum a Christo institutum. Et sane Græcorum ille ritus non erat ab antiqua Græcicæ Ecclesiæ institutione:

ut enim vetustiora fileam Græcorum Patrum testimonia, Joannes Damascenus porrecti post Eucharisticum panem singulis de populo communicantibus, Calicis meminit lib. 4. de fide orthod. cap. 14. Ivo tamen Carnotensis Episcopus, qui Urbani ipsius secundi tempore floruit, vir grandi eruditione & pari pietate, cujus etiam extant ad Urbanum Epistolæ, ab hoc usu non abhorruit, suam enim sic aperit mentem in tractatu de divinis officiis: *Sacerdotes juxta Concilii Toletani definitionem non intincto pane, non auctoritate, sed summa necessitate timoris Sanguinis Christi effusionis, permittitur communicare.* Concilium Turonense, referente Burcardo lib. 5. cap. 9. decrevit, tribuendam agrotis esse Eucharistiam Sanguine Christi intinctam, ut Presbyter vere dicere possit: *Corpus & Sanguis Domini nostri JESU Christi.* Sed liquet, præcis illis sæculis variam exitisse Ecclesiarum circa Eucharisticos ritus disciplinam, cujus ministerium Christus Ecclesiæ suæ prudenti judicio commiserat. Concilium vero Bracarense III. can. 5. ejusmodi deinceps inhibuit panis Eucharistici intinctionem. Et postmodum universa in suis œcumenicis Conciliis Ecclesia, omnibus non modo laicis, verum etiam Sacerdotibus, dum non sacrificant, usu sacri Calicis interdixit.

ECCLESIAE DUODECIMI SÆCULI HISTORICA SYNOPSIS.

Henricus tertius Imperator, a quo fuit Romana Ecclesia scissimè lacerata, qui summos Pontifices continuis bellis infectatus est, qui Antipapas obtulit, Cadaloum Parmensem pseudo-episcopum adversus Alexandrum secundum Pontificem; deinde Guibertum Ravennæ Archiepiscopum adversus Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Paschalem II. diversis fluctibus abreptus, nunc Ecclesiæ implacabilis hostis, nunc adversus urgentibus penitentibus & reconciliatus, deinde in deteriora lapsus multoties anathematibus fulguratus, perpetuas in caput suum calamitates sua pertinaci nequitia accerivit. Anno 1076. Gregorius ei sacrorum communionem interdixit, Saxones & Suedi in Henricum rebellaverunt, Principes Germani ab illo desciverunt, Concilium Episcoporum, & Principum apud Triburiam conventus, communi conspiratione regnum illi abrogarunt. Henrici aescle illo despecto certatim diversis itineribus in Italiam contenderunt, ut veniam ab Gregorio humiliter implorarent. Ipsaque Henricus rebus suis desperatis derelictis & omnibus invidis Canusium advenit Comitissæ Matildis arcem, qua se Gregorius incluserat, & hyeme aperrima inter duos, quibus arx circumdabatur, muros, nudis pedibus in habitu penitentis triduo usque ad vesperam impastus sui ad Pontificem admissionem expectavit, qui tandem admittum nexibus excommunicationis absolvit. Sed insequenti anno sua inflaurata factione, adjunctis sibi Romanis proceribus, adversus Pontificem insolens aduersus, in pristinos relapsus mores, resumptoque in Gregorium bello, sacris iterum est interdictus. Interim Germani ab Henrico desciverunt, & Rodulfum, Sueviæ Ducem, Regem eligunt, qui Henricum acie victum in fugam coniecit; alteroque commisso prælio iterum fugavit; sed dum fugientibus acriter instat, perimitur anno 1080. relicta penes suos victoria. Catholici rursus Principes Hermannus Lotharingo Regnum deserunt. Ad postremum Henrici ipsius filius, nominis ejusdem, sive zelo animatus Ecclesiæ tuenda, sive Regni exclusionem ob paternam impietatem reformidans, arma in Patrem movet, spoliaturque Imperio: qui profugus & privatam ad sortem redactus, Leodii inquietam & infelicem vitam finit ann. 1106. hæc referunt Bertholdus, Otho Frisingensis, Marianus Scotus.

2. Violento & sacrilego patri haud melior successit proles Henricus Regum Germaniæ quintus, & Imperatorum quartus. Iste initio professus summam erga Romanam Sedem venerationem & observantiam, cum universa Germania in patrem rebellasset, eundem armis est infectatus; Cunque anno 1105. conventus generalis Episcoporum & Procerum Germaniæ, præsentibus Legatis Summi Pontificis Paschalis secundi, celebraretur apud Moguntiam, Henricus senior extorris, & omnibus invidis, se palam Imperio abdicavit, ejusque insignia in manus filii, jam ab omnibus in Regem suscepti, & ab Apostolica Sedis Legatis confirmati, tradidit. Verum quia non ex animo, sed necessitate coactus *Cabassuti, Notitia Ecclesiastica.*

se ita dimiserat, mox fuga dilapsus Leodium venit, ubi benigne per commiserationem receptus. Litteras scripsit patentes & communitarias, inscriptas ad Regem Cætarum, quas ubique diffeminari curavit, in quibus de ingrato & perduelli filio conqueritur, & de Paschali Pontifice, quem criminatur rebellionis suamorem & belli injustissimi incentorem. Qui etiam usus Paschalis absentia, qui tunc Beneventi debebat, quemdam pseudo-abbatem de Farfa in Romanam Cathedralam intrusit, quia a plebe ignominiose dejectus est. Ipse vero Henricus Divina ultione repentina morte post renovatum schisma impenitens corruit, cum caesum simul & mortalium omnium execratione. Laodienis porro schismaticus Episcopus, qui occulte absque exequiis corpus ejus in quodam monasterio mandaverat sepeliri, non potuit in Ecclesiæ communionem restitui, quam supplex impetrare conabatur, nisi postquam effossum cadaver extumulavit, quod inde Spiram delatum, in sarcophago lapideo loco profano conclusum fuit.

3. Anno salutis humanæ 1110. Henricus junior, Germaniæ Rex, post præmissam insignem legationem ad Paschalem Papam, qua sacrarum dignitatum investituris renunciabat, æternamque fidem & subjectionem supremae Sedi spondere, rogabat etiam, se ab eodem Imperatorem consecrari. His pactis utrimque conventis, Italiam cum ingenti exercitu petiit: annoque Chr. 1111. pridie Idus Februarii extra urbem a Principibus viris & populo exceptus, in porta vero a Clero, ad superiores autem sancti Petri gradus a Paschali Papa, cujus primum osculatus est pedes, deinde post amplexus multos, Ecclesiam simul ingressi sunt. Cunque Pontifex Henricum de adimplendis conventionibus, & spectatim de renunciando investituris Ecclesiarum sollicitaret, iste non tantum hæc reuit adimplere, sed Pontificem aliter coronare recusantem cum Cardinalibus captivum sub militari custodia detinuit sexaginta & uno diebus apud quoddam in Sabinis Castrum, conatus multis minis & ærumnis ejus labefactare constantiam in tuendis Ecclesiæ juribus. Ceterum propositis Pontifici ab iis ipsis, qui ei adharebant, reliquorum captivorum calamitatibus, & urbis ab exercitu Henrici gravissimis periculis, & schismate nunquam aliter desituro, suorum tandem lacrymis victus, juramento promisit, nunquam se Henricum excommunicatum, & quascunque ab ipso profecturas investituræ toleraturum; eadem qui cum Papa detinebantur reliqui Episcopi & Cardinales, jurare compulsi sunt. Denique extortum a Paschali scripto signato & sigillato privilegium fuit, ut Henricus (canonice tamen & citra simoniam aut vim) electos regni sui Abbates & Episcopos per annulum & virgam investiret, atque ut electi non aliter quam prævia investitura regia consecrarentur. Post hæc captivus in libertatem eductus, Henricus a Paschali coronatus & unctus est. Sed postquam Henricus cum suis abcessit, & Paschalis in Campaniam secessit, Episcopi & Cardinales Romæ seorsim convenientes confirmarunt, quæ a Gregorio VII. & Urbano secundo contra profectas a